

GENEL HUKUK BİLGİSİ

SOSYAL DÜZEN KURALLARI

DİN KURALLARI

- Din; insanların, duygusal ya da bilinçli olarak bağlı bulundukları kudretlere ya da varlıklara inanması ve bunlara ibadet etmesidir.
- Din, sadece insanla tanrı arasındaki ilişkiyi düzenlemez, insanın insanla ve toplumla olan ilişkileri konusunda da kurallar içerir.
- Sosyal ve Hukuk devletlerinde vatandaşların din ve vicdan hürriyeti anayasal güvence altına alınmıştır.
- Din sosyal bütünleşmenin korunmasında da önemli rol oynamaktadır (Komşuya yardım, saygılı olma).
- Bununla birlikte din kuralları, yaptırımlarının genelde uhrevi olması, maddi yaptırımdan yoksun olmaları nedeniyle sosyal yaşamı düzenleme de tek başlarına yeterli olamamaktadırlar.

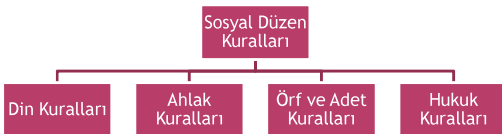
SOSYAL DÜZEN KURALLARI

- Kişinin ve toplumun davranışlarını düzenlemek için geliştirilmiş olan emir ve yasaklara **kural** denir.
- İnsanların toplum içinde yaşamaları ve diğer bireylerle sosyal ilişkiler kurmaları, onlara bir takım yetkiler sağladığı gibi, bazı yükümlülükler ve ödevler de yükler.
- Toplum halinde yaşayan insanların yerine getirmek zorunda oldukları ödevleri ve kullanacakları hak ve yetkileri belirten kurallara, **sosyal düzen kuralları** denir.

AHLAK KURALLARI

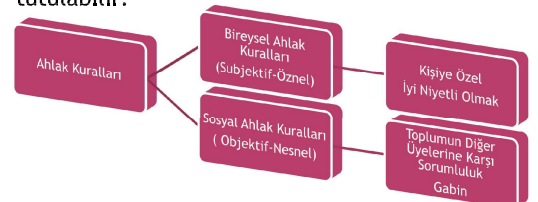
- Ahlak, toplumsal yaşamda, belirli zamanda ve belirli bir yerde geçerli olan değer yargılarının, örf, adet ve kuralların oluşturduğu bir sistemdir.
- Medeni Kanun ve Borçlar Kanunda bazı ilke ve kurallara göre düzenlemeler yapılmıştır.
 - İyi niyet, Ahlaka aykırı tüzel kişilik kurulması....
- **Ahlak kurallarının temel özellikleri şunlardır:**
 - Ahlak kuralları, belirli bir kişi, grup ya da toplum için geçerli olan değer yargılarıdır.
 - Ahlak kuralları, belirli bir yerde geçerli olan değer yargılarıdır.
 - Ahlak kuralları, belirli bir zamanda geçerli olan değer yargılarıdır.

SOSYAL DÜZEN KURALLARI



AHLAK KURALLARI

- Ahlak kuralları; bireylerin ve toplumun belirli davranışları iyi veya kötü olarak nitelemeleri esasına dayanır.
- Bazı din kuralları aynı zamanda ahlak kuralıdır.
- Görgü Kuralları=Ahlak Kuralları
- Ahlak Kuralları ikili bir sınıflandırmaya tabi tutulabilir:



ÖRF VE ADET KURALLARI

- Belirli davranış biçimlerinin toplumda yerleşmesi ve bu davranışların sık tekrarlanması sonucu bu davranışlara uyulması zorunluluğu inancının yaygınlaşmasıyla örf ve adet kuralları oluşur.
- Bu kurallar, kaynağının ve yaptırımlarının ilahi olmaması bakımından din kurallarından ayrılır.
- Ahlak kurallarının temelinde bireysel değerler olmasına karşın örf ve adetler, toplumsal değerlerdir.
- Bir davranış şeklinin örf ve adet kuralı olarak kabul edilebilmesi için bazı şartları taşıması gerekir. Bu şartlar şunlardır:

HUKUK KURALLARI

- Hukuk kurallarını diğer sosyal kurallarından farklı kılan yönü ise, toplum içinde zamanla oluşmaması, yetkili kamusal organlar tarafından yapılmalarıdır.
- Hukuk kurallarının temel fonksiyonları:
 - Hukuk düzeni barışı sağlar:
 - Hukuk düzeni güven sağlar:
 - Hukuk düzeni eşitlik sağlar
 - Hukuk düzeni özgürlük sağlar:

ÖRF VE ADET KURALLARI

- Bir davranış şeklinin örf ve adet kuralı olarak kabul edilebilmesi için bazı şartları taşıması gerekir. Bu şartlar şunlardır:
 - Kesinlik: Tartışmasız olması...
 - Akla uygunluk:
 - Süreklilik, sık tekrarlanma: Öteden beri gelen olmalı...
 - Genel inanç: kuralının iyi, doğru olduğu bilinci...
 - Kanuna ve hukukun genel ilkelerine uygunluk:
- Bir kuralın örf ve adet kuralı olarak nitelendirilebilmesi için yukarıda açıklanan şartların hepsinin aynı kuralda bulunması gerekmez.
- Ancak bir kuralın örf ve adet kuralı sayılabilmesi için; süreklilik, genel inanç ve hukuka aykırı olmama koşullarının bulunması gerekir.
- Uyuşmazlığa uygun kanun maddesi bulamayan hakim,örf ve adete göre karar verebilir (Med. Kan ve TTK)

HUKUK KURALLARININ ÖZELLİKLERİ

- Hukuk kurallarını koyan, uygulayan ve koruyan devlettir.
- Hukuk kuralları, toplum içinde yaşayan insanların haklarını ve yararlarını korur.
- Her hukuk kuralı toplumsal değer yargılarına dayanır.
- Hukuk kuralı bütün toplumsal olaylara eşit olarak uygulanır.
- Hukuk kuralı emredici ve yasaklayıcı özelliğe sahiptir.
- Hukuk kuralı maddi müeyyideye (yaptırım gücü) sahiptir.

HUKUK KURALLARI

- Bireylerin sosyal ilişkilerini, haklarını, yükümlülüklerini, ödevlerini düzenleyen ve uyulması kamu gücüyle sağlanan kurallara **hukuk kuralları** denir.

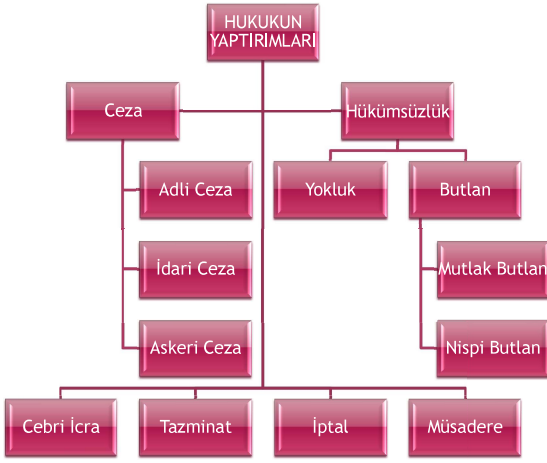
- Hukuk Kurallarının unsurları:

- ➡ Hukuki Olay
- ➡ Devletçe Konulmuş Oma
- ➡ Yaptırım Öngörme

- Hukuk Kurallarının soyutluk ve genellik özelliği sayesinde benzer nitelikteki bütün durumlarda uygulanması sağlanır
- Sosyal düzen kurallarından en önemlisi ve en etkili hukuk kurallarıdır.

HUKUKUN AMACI VE YARARLARI

- **Hukukun genel amacı;**
 - Toplumda huzuru, barışı,
 - Eşitliği Sağlamak
 - Adaleti sağlamak,
 - Denkleştirici Adalet: Herkese eşit adalet.
 - Dağıtıcı Adalet: Eşit konumdakilere eşit adalet.
 - Sosyal Adalet: Toplumun refahının yükseltilmesi.
 - Bütün topluma ve hatta yurttaş veya yabancı ayrımı yapmadan insanlara can ve mal güvencesi sağlamak,
 - Temel hak ve hürriyetlerin tanınmasını ve kullanılmasını düzenler.



HUKUKUN ÇEŞİTLİ ANLAMLARI

- **Pozitif Hukuk;** bir ülkede belirli bir anda yürürlükte bulunan hukuk kurallarının tümüne denir. Buna yürürlükteki hukuk da denir.
- **Mevzu (Konulmuş) Hukuk;** bir ülkede yetkili bir makam tarafından konulmuş olan ve yürürlükte bulunan hukuk kurallarının tümüne denir.
- **Tabii (İdeal) Hukuk;** olanı değil, olması gerekeni ifade eden hukuktur.
- **Özel Hukuk;** şahısların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenleyen hukuk dalıdır.
- **Kamu Hukuku;** devletin diğer devletler ile veya kamu gücünün sahibi olarak şahıslar ile olan tüm ilişkilerini düzenleyen hukuk kurallarından oluşmaktadır.

HUKUKUN YAPTIRIMI

- **Yaptırım (müeyyide);** hukuk kurallarına aykırı hareket edilmesi halinde ortaya çıkan ve devletin yetkili organları tarafından zorla uygulanan maddi nitelikli tepkidir.
- **Ceza;** ölüm cezası, ağır hapis ve hafif hapis gibi hürriyeti bağlayıcı cezalar, ağır ve hafif para cezası, kamu hizmetlerinden mahrumiyet cezası, sürgün cezası, belli bir meslek veya sanatın icrasının geçici olarak tatil edilmesi gibi türleri vardır.
- Askeri ceza hukuku kuralları da göz ve oda hapsi cezası, katıksız hapis cezası gibi cezalar öngörmektedir.
- Disiplin cezaları; uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesini durdurma, kusur bildirme, geçici veya sürekli görevden uzaklaştırma gibi türlere ayrılır.

HUKUK SİSTEMLERİ

- **Roma Hukuk Sistemi**
 - Kanunları yasama organı yapar (Türkiye)
- **Anglo-Amerikan Hukuk Sistemi**
 - Kanunları yargı organı yapar
- **İslam Hukuk Sistemi**
 - Temel dayanak Kur'an-ı Kerim
- **Sosyalist Hukuk Sistemi**
 - Toplum çıkarı ön planda kanunlar yasama organı tarafından çıkarılır

- **Cebri İcra;** bir kimsenin belli bir hukuk kuralının hükmüne uygun hareket etmeye kamu gücü ile zorlanması söz konusudur.
- Bu konularda İcra İflas Hukuku kuralları geniş düzenlemeler getirmiştir.
- **Tazminat;** bir kimse haksız fiillerle hukuka aykırı şekilde başkasına zarar verecek olursa bu zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Tazminat maddi ve manevi tazminat şeklinde olabilir.
- **Hükümsüzlük (geçersiz sayma);** bir hukuk kuralına aykırı hareket etmek, hukuki işlemleri kanuni şekline uygun yapmamak gibi nedenlerle hukuki işlemlerin hükümsüzlüğü ve geçersizliği anlamına gelir.
- **İptal;** hukuk kurallarına aykırı şekilde yapılmış olan idari işlemlere uygulanacak yaptırımdır.
- **Müsadere;** suç aletinin devlete bırakılması